

Plenum

Torsdag 2.3.2023 kl. 16.00—17.56

2.2. Muntlig fråga om finansieringen av social- och hälsovården (Harry Harkimo liik)

Muntligt spörsmål MFT 267/2022 rd

Muntlig frågestund

Talman Matti Vanhanen: Till samma tema om prestationer under valperioden. — Leda-mot Harkimo.

Debatt

16.10 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies! Viime eduskuntakaudella monet teistä huusivat, että hoitajamitoitus korjaa kaiken. Terveysthuoltojärjestelmä on täydellisessä kriisissä. Nyt lääkäriin ei pääse ja jonot kasvavat. Ikääntyvä väestömme ansaitsee arvokkaan hoidon. Siitä, että ihmiset pääsevät lääkäriin, päättää viime kädessä hallitus. Hoitajapula ja hoivakriisi ovat olleet tiedossa vaalikauden alussa, mutta teidän toimestanne asia on vain pahentunut.

Valtaa löytyy aina siihen, mikä nähdään tärkeäksi. Yhteiskunnan rajalliset rahat tulee käyttää vastuullisesti lain määrittämiin palveluihin. Se tarkoittaa, että yhteisiä rahoja ei pidä tuhlailla tällaisen kriisin keskellä. On täysin vastuutonta, että sosiaali- ja terveyspalvelujen tila on näin heikko. Ongelma on täysin itse aiheutettu, rahan puutteen ja hoitajapulan takia. Valtiovarainministeriön teknisissä kehyksissä kerrotaan, että hyvinvointialueilta puuttuu 1,8 miljardia rahaa, mikä maksetaan ensi vuoden tammikuussa.

Arvoisa ministeri Kiuru, miten te vastaatte tähän? Oli alentavaa viime kyselytunnilla, kun vain tarjailitte kahvia sieltä aitiostanne.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kiuru.

16.11 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kyselytunnilla en halunnut tässä koko kansan edessä todeta, että väitteillä pitää olla myös perää, kun niitä esitetään. Nyt, edustaja Harkimo, totean teille, että kaikki nuo teidän väitteenne kuvaavat hyvin entistä järjestelmää, joka tällä hallituskaudella 15 vuoden väennön jälkeen on laitettu uusiksi. [Ben Zyskowitz: Ja nyt asiat on kunnossa? Hyvä!] Minusta olisi hienoa, että te näkisitte, että tämä hallitus on työskennellyt todella paljon, että me saisimme tämän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmän korjattua. Te puhutte järjestelmästä, joka on todella ollut kantotiensä päässä. Me olemme aloittaneet uudella järjestelmällä, ja emme ole tehneet vain rakenteellista uudistusta [Sanna Antikainen: Kyllä olette!] vaan panneet näitä palveluita kuntoon.

Minun pitää kyllä sanoa, että kyllä täällä on vuosikausia menty niin, että mielenterveysongelmille ei ole tehty mitään, ei päihdepolitiikalle, [Ben Zyskowitz: Onneksi ne on nyt

Punkt i protokollet PR 179/2022 rd

kunnossa!] ei ole laitettu vanhusten asioita kuntoon, [Leena Meri: Ei ne nyttenkään ole kunnossa!] ja vieläkin te esitätte rivien välistä, että voitaisiin mennä sillä, että ei olisi tullut hoitajamitoitustakaan. Tällä hallituskaudella pitkään aikaan on satsattu sosiaali- ja terveydenhuoltoon, [Puhemies koputtaa — Sanna Antikainen: Miten näkyy käytännössä?] ja se tulee näkymään. [Jukka Gustafsson: Mistä tämä isänmaan mustamaalaus nousee?]

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Orpo.

16.12 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt on todellakin tämän eduskuntakauden viimeinen kyselytunti. Tämä neljä vuotta on ollut hyvin poikkeuksellinen aika maailmassa, ja ollaan jouduttu hoitamaan yhdessä paljon vaikeita asioita. [Jukka Gustafsson: Juuri näin!] Me ollaan hoidettu koronaa yhdessä ja me ollaan viety Suomea jo lähes Naton jäseneksi. Ne ovat olleet hienoja asioita, ja kiitos jopa hallituksellekin vähäsen tästä. [Naurua]

Nyt jos katsotaan, mikä se yhdessä tekemisen paikka on tästä eteenpäin, niin tämä maa pitää laittaa kuntoon sisäpoliittisesti, sisältä. Velkaantuminen pitää saada taistumaan, ja Suomen talous pitää korjata. Se pitää saada kasvuun. Vaikka hallitus on tehnyt lakeja, niin ei se vaan valitettavasti kentällä ole niin, että vanhuspalvelut olisivat tällä hetkellä kunnossa. Eivät ne ole, ministeri Kiuru. Ja vaikka koulutuksessa on ollut kunnianpalautus, niin ei siellä kouluissa opettajanhuoneessa siltä tunnu.

Meillä on paljon asioita, joita pitää tehdä, mutta velkainen valtio ei pysty siihen. Siksi tämä talouden kuntoon laittaminen on kaikkein oleellisin kysymys, [Puhemies koputtaa] ja se, ettei meidän tarvitse maksaa korkoja pankkiireille ulkomaille vaan että ne rahat käytettäisiin suomalaisten palveluihin. Kysynkin pääministeriltä: joko te tunnustatte, että nämä nousevat korot ja kasvava velka ovat todellinen ongelma hyvinvointiyhteiskunnalle?

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitos. — Pääministeri Marin.

16.14 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tälläkin kyselytunnilla, kuten aikaisemmillä kyselytunneilla ja monesti olen todennut, kyllä, velkaantuminen on asia, josta jokaisen meidän kannattaa kantaa huolta. En minä ole kuullut tässä salissa puheenvuoroja, joissa kovin huolettomasti tähän taloudelliseen tilanteeseen suhtaudutaan — päinvastoin. Meidän yhteinen tavoitteemme on se, että me saamme kansantalouden nousuun ja saamme julkisen talouden tasapainoon, mutta meillä on erilaisia näkemyksiä siitä, mikä on oikeudenmukaista ja miten se pitää tehdä.

Minun mielestäni meidän pitää ennen muuta panostaa Suomen vahvuuksiin: Meidän vahvaan koulutusjärjestelmään — siellä on edelleen korjattavaa, ja me tarvitsemme satsauksia ja panostuksia koulutukseen. Me emme pärjää pelkällä ylläpidolla vaan meidän pitää investoida koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen, tulevaisuudenkin menestymisen avaimiin. Vain sitä kautta me saamme taloutemme kasvuun ja vain sitä kautta me saamme työllisyytemme ylös. Tällä hallituskaudella on todella tehty mittavia panostuksia ihmisten hyvinvointiin, joista ministeri Kiuru äsken kertoi, [Ben Zyskowicz: Hyvä, ne asiat onkin nyt kunnossa!] pitkästä aikaa myös laadullisia parannuksia esimerkiksi vanhusten hoivaan on tehty, ja historiallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Myös koulutuksen puolella on tehty paljon. [Ben Zyskowicz: Koulutuksessakin ne on kunnossa!]

Punkt i protokollet PR 179/2022 rd

Edellisen leikkaushallituksen jäljiltä [Puhemies: Aika!] me olemme joutuneet näitä asioita korjaamaan. [Jukka Gustafsson: Hallituksen suunta on oikea!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.15 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useat kysymykset ovat sivunneet taloutta, ja siihen liittyen muutama huomio:

Ensinnäkin perussuomalaisten puheenvuoroissa kysyitte aivan oikein, että miten se talous voisi kasvaa. Teille totean — vaikka yhteistyöstä samalla haluan kiittää — että niillä puheilla, joita nyt esitätte Suomen tulevaisuudesta, talous ei kasva. Teidän näkemyksenne mukaan tämä maa ei tarvitse muualta työvoimaa. Se ei ole totta. Ikääntyvä kansakunta tarvitsee työvoimaa nyt myös ulkomailta.

Toinen seikka: Teidän näkemyksenne energiapolitiikasta nojaa historiaan ja peruutuspeiliin sen sijaan, että suomalaiset yritykset, kaikki ne, jotka rakentavat työtä ja euroja tähän maahan, tekevät nyt toimia ilmastonmuutoksen torjumisen eteen. Se on sellainen puhtaan energian suurvallan polku, jota minä ainakin haluan kulkea yhdessä suomalaisten kanssa.

Ja, arvoisa puhemies, mitä tulee oppositiojohtaja Orpon puheenvuoroon, kyllä, velka on ongelma, velka on suuri yhteinen huolenaihe, ja siitä selviäminen vaatii kaikkia mahdollisia toimia ensi vaalikaudella, mukaan lukien ikävät menoleikkaukset.

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Meri.

16.16 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Saarikko ei ole perehtynyt esimerkiksi meidän sinivalkoiseen siirtymään lainkaan — sen huomaa teidän puheistanne — ja te ette ole kiinnostunut siitä, miten esimerkiksi 370 000 työtöntä ja erilaisilla työllistämispoluilla olevaa ihmistä työllistetään. Mutta se on arvovalintakysymys.

Ja, ministeri Kiuru, se ei julistamalla ja huutamalla muutu mihinkään, jos meidän koulut eivät toimi. Luemme niistä selvityksiä. Terveystenhoidon pariin ei pääse. Se ei auta mitään, että te kiihdytte siellä, vaan kansa haluaisi teiltä rehellisen vastauksen: miten te koette, että te olette parantanut ihmisten palveluita? Ihmiset tietävät kyllä tuolla tv:n ääressä, mitä se todellisuus on. Se ei siellä auta mitään.

Sitten olisin kysynyt pääministeriltä, kun te ette ole edelleenkään vastannut puheenjohtaja Purran kysymykseen: Miksi te ette ole laittanut asioita tärkeysjärjestykseen? Lisää menoja, ja nyt te puhutte, että seuraavalla kaudella laitetaan talous kuntoon. Te olisitte voinut laittaa jo nyt asiat tärkeysjärjestykseen — te olette ollut pääministeri neljä vuotta. [Jukka Gustafsson: Eikö työllisyyspuhe mene perille? — Oikealta: Hiljaa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

16.17 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä vastasin, mutta mielelläni toistan, mitä aikaisemmin sanoin: Tämä hallitus on kyllä laittanut asioita tärkeysjärjestykseen. Me olemme hoitaneet historiallisia kriisejä mielestäni kohtuullisen hyvin tuloksin. Me olemme yhdessä kansakuntana selvinneet pandemian kourista — ja siitä haluan kiittää kaikkia suomalaisia, kaikkia niitä ihmisiä, jotka tähän yhteiseen koitokseen ovat osallistuneet. Me olemme tukeneet Ukrainaa erittäin vahvasti niin kan-

Punkt i protokollet PR 179/2022 rd

sainvälisillä foorumeilla kuin omin päätöksimme, toimittaneet aseita, toimittaneet humanitääristä tukea ja taloudellista apua, me olemme vastaanottaneet pakolaisia ja asettaneet tiukempia pakotteita yhdessä muiden EU-maiden ja kumppanimaidemme kanssa.

Samanaikaisesti me olemme priorisoineet nimenomaisesti siinä, kun me olemme myös halunneet uudistaa tätä yhteiskuntaa. [Leena Meri: Te ette ole leikannut mistään muista menoista!] Työllisyysaste on historiallisen korkealla. Me olemme tehneet vihdoin ja viimein sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen, jota niin moni hallitus on aiemmin yrittänyt mutta ei ole siinä onnistunut. Ja kaikki tämä pandemian kourissa. Me olemme tehneet mittavia panostuksia nimenomaisesti suomalaisten koulutukseen, [Puhemies koputtaa] suomalaisten ihmisten osaamiseen, [Leena Meri: Ja ostovoimaan vai?] ja minun mielestäni nämä ovat olleet oikeita ja hyviä priorisointeja.

Puhemies Matti Vanhanen: Samaan aihekokonaisuuteen edustaja Lindtman.

16.19 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan istuntokausi on tosiaan päättymässä, ja takanamme ovat monella tapaa poikkeukselliset vuodet ja valtiopäivät. Vaikka tälläkin vaalikaudella näkemykset tässä salissa ovat kilvoitelleet ja ottaneet yhteen, niin kuin tästäkin keskustelusta olemme huomanneet, ja epäilemättä varmasti se tulee tulevana viikkoina jatkumaan, kun vaaleihin mennään, niin ei pidä unohtaa, että kyllä tässä salissa on myös monta kertaa tehty yhteistyötä ja haettu yhteisymmärrystä puolueiden kesken yli hallitus—oppositio-rajojen. Vuonna 2020 alkanut koronapandemia ja sitten vuonna 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota, ennen kaikkea nämä, toivat puolueet yhteen, ja yhdessä tehtiin päätökset siitä, että lainsäädäntötyö toimii, yhteiskunnan perustoiminnot turvataan ja teemme ne ratkaisut, mitä vaaditaan suomalaisten turvallisuuden eteen.

Vaikka tämä vaalikausi on ollut kriisien värittämä, niin samaan aikaan yhteiskuntaa on kuitenkin viety eteenpäin. Hyvinvointiyhteiskuntaa on uudistettu — perhevapaaudistus, koulutuksen vahvistaminen, oppivelvollisuus — ja vaikka näihinkin on liittynyt erilaisia näkemyksiä, kuten demokratiaan kuuluu, niin tämä on kuitenkin osoitus siitä, että suomalainen yhteiskunta ja demokratia toimivat, [Puhemies: Aika!] ja minä uskon, että Suomella on jatkossakin hyvä tulevaisuus. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Ulkoministeri Haavisto, kun te tapaatte kollegoitanne ulkomailla ja kun Suomen asemassa on tapahtunut paljon muutoksia, niin miten te näette, että Suomen asema on näiden neljän vuoden aikana muuttunut? Miten Suomi nähdään maailmalla?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haavisto.

16.20 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Lindtmanille hyvästä kysymyksestä. [Leena Meri: Ja pitkästä!] Haluaisin sanoa kiitoksen sanat ensin eduskunnalle eilisestä äänestyksestä. Jos kysytään, miten se vaikutti Suomi-kuvaan maailmalla, niin totta kai se osoitti, että täällä osataan isot asiat erottaa pienistä ja täällä pystytään toimimaan yhdessä silloin, kun on maan turvallisuudesta kysymys, ja tämä yhdistyy siihen vanhaan Suomi-kuvaan — rauhanvälitykseen, rauhaa rakentavaan Suomeen, tasa-arvoiseen Suomeen, ihmisoikeuksia puolustavaan Suomeen. Ja ehkä yksi asia on viime aikoina pantu merkille, johon myöskin pääministeri viittasi: tukemme Ukrainalle on vankkumaton. Emme ole vielä olleet Naton jäsen, mutta siitä huolimatta olemme

Punkt i protokollet PR 179/2022 rd

tehneet yhteisiä päätöksiä Ukrainan puolustamiseksi, koska olemme halunneet reagoida epäoikeudenmukaisuuteen, joka maailmassa on tapahtunut. Tämä kaikki on osa tämän päivän Suomi-kuvaa. Tämä jää mieliin myöskin ulkomailla. [Jukka Gustafsson: Mitä hyvää oppositio on tehnyt?]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mykkänen.

16.21 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eilen teimme historiallisen päätöksen: hyväksyimme Suomen Natoon liittymisen lopullisesti. Teimme sen yhdessä — kiitos kollegoille, kiitos myös hallitukselle. Monia muitakin päätöksiä tässä salissa on pystytty tekemään yhdessä. Tämä on asioiden vakaata ja vastuullista hoitoa.

Ne asiat, jotka ovat olleet ongelma suomalaisille tulevaisuuteen katsoen, ovat enemmänkin olleet asioita, joita on jäänyt päättämättä. Ei niin, etteikö olisi paljon asioita tehty, joita on voitu kannattaa, mutta monia asioita on jäänyt päättämättä, koska hallitus ei ole niistä halunnut päättää.

Ennen kaikkea tässä maassa on varjeltu sitä periaatetta, että kapula siirtyy eteenpäin niin, että tämä arvokas maa ja sen tärkeä hyvinvointivaltio ovat kestävällä pohjalla. Kun te, pääministeri, sanotte, että velkaantuminen on johtunut koronasta ja kriiseistä ja ollut välttämätöntä ja luonut kasvua, niin miksi, kun katsomme Ruotsia, Tanskaa ja Saksaa, siellä velkasuhde on menossa alaspäin ja tulee valuuttarahasto IMF:n ennusteen mukaan olemaan viiden vuoden päästä alempana kuin koronavuonna ja meillä velkasuhde on menossa ylöspäin ja tulee olemaan kymmenen miljardia alijäämäinen joka vuosi tästä hetkestä, [Puhemies koputtaa] jos Marinin hallituksen tilinpäätöksellä jatketaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitos. — Pääministeri Marin.

16.23 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun me katsomme historiaa taaksepäin, niin koko 2010-luku ja sen jälkeen Suomessa on otettu velkaa. Sieltä finanssikriisistä alkaen me olemme velkaantuneet joka vuosi sen vuoksi, että meidän talouskasvumme ja työllisyytemme vahvistuminen ei ole ollut niin vahvaa kuin monissa verrokkimaissa. Tämän eteen tällä hallituskaudella nimenomaisesti on tehty paljon töitä, [Kai Mykkänen: Miksi se ei näy?] ja me olemme saaneet nostettua työllisyytemme näistä kriiseistä huolimatta poikkeuksellisen korkealle tasolle, ja tällä tiellä meidän pitää jatkaa. Ainoa kestävä tapa taittaa julkista velkaantumista on nimenomaisesti hakea talouskasvua, saada meidän bruttokansantuotteemme nousemaan, saada sellaista aikaiseksi, että suomalaiset yritykset pärjäävät maailmalla, ja meidän pitää vahvistaa yhdessä meidän kilpailukykyämme. Tälläkin saralla hallitus on tehnyt erittäin johdonmukaista ja systemaattista työtä. Meillä on selkeä suunta. Vihreän siirtymän osalta me haluamme tehdä Suomesta vihreän teknologian suurvallan, ja tällä tiellä me olemme. Me haluamme tehdä digitaalisen siirtymän, ja tällä tiellä me olemme. [Puhemies: Aika!] Eli kun on ollut kriisejä, niin samaan aikaan me olemme olleet johdonmukaisia ja systemaattisia Suomen vahvuuksien osalta. [Kai Mykkänen: Eli IMF on väärässä?]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

Punkt i protokollet PR 179/2022 rd

16.24 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Mykkänen esitti kiinnostavan ja tärkeän kysymyksen, ja yritin hahmotella siihen ainakin neljä eri asiakokonaisuutta, joilla kuvailisin eroja Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä.

Ensimmäinen selkeästi meidän pärjäämiseemme vaikuttava ja sitä heikentävä tekijä on väestörakenteemme. Se on tosiasia. Me olemme luvanneet pitää iäkkäistä suomalaisista huolta, mutta työikäistä väestöä on liian vähän. Me tarvitsemme nopeasti tänne osaajia myös muualta niin, että he kotoutuvat Suomeen. Tässä eroamme esimerkiksi Ruotsista.

Toinen seikka: Samaan aikaan, kun 2010-luvun alussa, finanssikriisin jälkeen, muut Pohjoismaat pääsivät talouskasvuun kiinni, Kataisen hallituksen johdolla Suomi ei päässyt kasvuun kiinni. [Kai Mykkäsen välihuuto]

Kolmas seikka: Muissa Pohjoismaissa on kyetty työmarkkinoilla syvällisempiin, perusteellisempiin ja joustavuutta lisääviin uudistuksiin — toisin kuin meillä. Tätä pidän itse ongelmana.

Yksi iso ero myös Ruotsin ja meidän välillä on se, että Ruotsissa on investoitu selkeästi enemmän osaamiseen, muuhun pääomaan kuin seiniin. Tässä meidänkin on kyettävä parempaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitos. — Edustaja Peltokangas.

16.25 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tätä keskustelua kuunnellessani kävi mielessäni kysyä tällainen kansalaispalautteeseen perustuva kysymys, joka on tällä kaudella ollut hyvin silmiinpistävä: Ministeriaitiosta ministerit eivät ole vastanneet opposition kysymyksiin kuluneella kaudella. Pyöritellään kyllä mantraa ja selitellään siitä asian vierestä, mutta ei suoraan oppositiopoliitikon kysymyksiin. Tätä kansalaispalautetta me saamme paljon tänne saliin. Toistuvat vastausten laiminlyönnit ovat olleet märkä rätti Suomen kansalaisten kasvoille. Se on aivan selvä asia. Mihin parlamentaariseen tai perinteiseen tapaan tämä uudeksi normaaliksi muodostunut härski tapa perustuu? Onko kyseessä ollut haluttomuus vai kenties jopa osaamattomuus? — Kiitos. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.26 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tai sitten voisi olla niin, että meillä on vain erilaisia poliittisia näkemyksiä siitä, millä tavalla maan asioita pitäisi hoitaa. Kun perussuomalaiset tänään ovat kysyneet ja kertoneet omat näkemyksensä siitä, että Suomen pitää sulkea rajansa ja me emme tarvitse työvoimaa ulkomailta, kun te sanotte, että meidän ei pidä olla eturintamassa ilmastonmuutoksen torjunnassa ja vihreässä siirtymässä, ja kun te sanotte toisaalta, että julkinen talous pitää laittaa kuntoon, mutta sitten ette oikein vaihtoehdossanne pysty konkretisoimaan, millä tavalla te sen teette, [Leena Meri: Olemme konkretisoineet, älkää viitsikö! Puhukaa totta!] olisiko vain niin, että meillä on erilaisia näkemyksiä siitä, miten asioita pitäisi hoitaa? Minun mielestäni Suomen pitää olla vihreän siirtymän kärjessä. Se on meidän yritysten, se on meidän teollisuuden ja se on suomalaisen työllisyyden etu. Minun mielestäni me tarvitsemme tänne osaajia muualta. Minä sanon: ”Tervetuloa Suomeen opiskelemaan. Tervetuloa tekemään Suomeen töitä. Me tarvitsemme teitä.” Ja minä haluan kehittää tätä yhteiskuntaa ja hallitus

Punkt i protokollet PR 179/2022 rd

haluaa kehittää tätä yhteiskuntaa avoimemmaksi, sellaiseksi, jossa jokainen ihminen voi kokea turvallisuutta ja arvokkuutta omasta elämästään riippumatta siitä, mistä päin hän on tullut.

Frågan slutbehandlad.